

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 15. oktober 2025

Sag 31/2025

(2. afdeling)

Den militære anklagemyndighed

mod

T

(advokat Mikael Skjødt, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 27. maj 2021 (SS 3-29698/2020) og af Østre Landsrets 14. afdeling den 13. november 2024 (S-1911-21).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Jens Kruse Mikkelsen og Rikke Foersom.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse.

Den militære anklagemyndighed har påstået stadfæstelse.

Anbringender

T har anført navnlig, at Højesteret kan tage stilling til, om straffelovens § 144 er anvendt rigtigt. Højesteret kan endvidere tage stilling til, om landsretten har anvendt forsætsbegrebet rigtigt, og om de faktiske omstændigheder, som er lagt til grund af landsretten, medfører, at der foreligger forsæt.

Landsretten har ved at tiltræde de grunde, der er anført af byretten, anvendt loven urigtigt, og det kan ikke efter byrettens bevisresultat lægges til grund, at han har haft det fornødne forsæt.

Efter byrettens begrundelse er det ikke klart, om middagen alene var forvaltningsretligt uberettiget, eller om den også var strafferetligt uberettiget. Byretten anfører, at middagen var langt over det berettigede, men det kvalificeres ikke yderligere.

Der er sket domfældelse for modtagelse af en middag med en værdi af mindst 2.500 kr., men der er ikke ført bevis for prisen på en sædvanlig middag betalt af en leverandør, og der er således ikke noget at sammenholde gavens værdi med. Der kan derfor ikke foretages en vurdering af, om prisen for en sædvanlig middag er overskredet i så væsentlig grad, at der er tale om en overtrædelse af straffeloven.

Byrettens begrundelse må forstås sådan, at han har haft forsæt til at overtræde de vejledninger, der var udstedt af ansættelsesmyndigheden. Der er ikke anført grunde til støtte for, at han tillige skulle have haft forsæt til at overtræde straffelovens bestemmelse om bestikkelse. Byretten og landsretten burde som det mindste have forholdt sig til, om der efter bevisførelsen var grund til at antage, at han ikke blot havde indset muligheden for, at handlingen indebar noget strafbart, men også at han – med den mulighed for øje – havde udført den pågældende handling.

Efter byrettens bevisbedømmelse, som landsretten har tiltrådt, er der dermed alene forsæt til, at middagen var forvaltningsretligt uberettiget.

Den militære anklagemyndighed har anført navnlig, at byretten og landsretten hverken i relation til Ts forsæt eller i øvrigt har anvendt straffelovens § 144 forkert.

Landsrettens afgørelse beror på en konkret vurdering af sagens omstændigheder og beviser. Denne bevisvurdering kan ikke prøves af Højesteret.

Landsretten har ved den samlede bevisvurdering lagt til grund, at middagen havde karakter af en gave eller anden fordel, og at der var sammenhæng mellem gaven og Ts stilling i forsvaret. Landsretten har endvidere lagt til grund, at T må have indset eller i hvert fald anset det for overvejende sandsynligt, at prisen for middagen var over det niveau, som han berettiget måtte modtage, og at den modtagne gave var uberettiget på baggrund af prisen på ikke under 2.500

kr. Endelig har landsretten lagt til grund, at T subjektivt har haft forsæt både med hensyn til forståelsen af, at middagen havde karakter af en gave, og forståelsen af sammenhængen mellem gaven og hans stilling i forsvaret. T havde dermed forsæt til overtrædelse af straffelovens § 144.

Landsretten har i begrundelsen forholdt sig til både de forvaltningsretlige retningslinjer og til straffelovens § 144, og landsretten har fundet, at § 144 er overtrådt med henvisning til, at prisen på middagen var langt over det berettigede. Dette gælder, uanset om landsretten har vurderet prisen på ikke under 2.500 kr. i forhold til statens dagældende takst for måltider under tjenesterejser på 117 kr. eller den dagældende takst for repræsentation i form af middag med drikkevarer for medarbejdere på Ts niveau på 650 kr.

Der skal foreligge forsæt til samtlige de objektive momenter, der konstituerer forbrydelsen. Det kræves ikke, at den tiltalte har haft en forståelse af, at modtagelsen af gaven var strafbar efter straffelovens § 144.

Landsretten har ved at tiltræde byrettens begrundelse forholdt sig til og vurderet, at T havde forsæt til alle gerningselementer i straffelovens § 144.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

T er fundet skyldig i at have overtrådt straffelovens § 144 om bestikkelse ved på et tidspunkt i 2011 som ansat i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse fra en medarbejder hos en våbenproducent, der leverede ammunition til forsvaret, i forbindelse med forhandlinger vedrørende kvaliteten af den leverede ammunition uberettiget at have modtaget en middag på restaurant Kong Hans Kælder i København til en værdi af mindst 2.500 kr.

Ved byrettens dom blev T straffet med fængsel i 10 dage. Straffen blev gjort betinget med en prøvetid på 1 år. Landsretten stadfæstede byrettens dom.

For Højesteret angår sagen, om det er med rette, at T er fundet skyldig i bestikkelse efter straffelovens § 144.

T har anført navnlig, at landsretten har anvendt straffelovens § 144 urigtigt, idet landsretten ikke har forholdt sig til, om hans handling var strafferetligt uberettiget, og at byrettens bevisresultat, som landsretten har tiltrådt, ikke giver grundlag for at fastslå, at han havde forsæt til at overtræde straffelovens § 144.

Straffelovens § 144

Efter straffelovens § 144 straffes den, der i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel, med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Det fremgår af forarbejderne til straffelovens bestemmelse om bestikkelse (nu § 144), jf. Straffelovskommissionens betænkning (1923), motiverne, sp. 250-251, at "Fremdeles er det en Forudsætning, at den paagældende Gave eller Fordel fordres eller modtages for Opfyldelse af en Tjenestepligt, ligegyldigt om det drejer sig om en enkelt Tjenestehandling eller om en Række saadanne. Er der derimod Tale om en Gave, der modtages som Erkendtlighedsbevis i Anledning af den paagældendes Virksomhed i Almindelighed, f. Eks. ved Jubilæum eller i Anledning af Afsked eller ved Forflyttelse, vil Forholdet i Almindelighed falde udenfor det strafbares Omraade. Hvorledes Grænsen i det enkelte Tilfælde her vil være at drage, maa overlades til Domstolenes Skøn, og man har for at antyde dette i Beskrivelsen af Handlingen optaget Ordet "uberettiget".

Af beskrivelsen af gældende ret i forarbejderne til lov nr. 228 af 4. april 2000 (Folketingstidende 1999-00, tillæg A, lovforslag nr. L 15, afsnit 4.6.4., s. 245) fremgår bl.a., at ordet "uberettiget" antages at indebære et forbehold om at kunne holde ydelser af underordnet karakter, der ikke rummer risiko for indflydelse på tjenestens udøvelse, uden for det strafbare område.

Den konkrete sag

T har erkendt, at han på et tidspunkt i 2011, mens han var ansat i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, deltog i et møde med en medarbejder fra våbenproducenten X på restaurant Kong Hans Kælder, hvor de spiste en middag betalt af X.

Landsretten har ligesom byretten lagt til grund, at mødet mellem T og X på restaurant Kong Hans Kælder blev afholdt i anledning af problemer med kvaliteten af den ammunition, som X havde leveret til forsvaret.

Landsretten har lagt til grund, at kuvertprisen for middagen på Kong Hans Kælder var mindst 2.500 kr., og at T ved at deltage i middagen har modtaget en gave eller anden fordel, der på baggrund af prisen var uberettiget. Efter bevisresultatet blev der herved lagt vægt på, at en middag på restaurant Kong Hans Kælder i 2011 langt oversteg det berettigede.

Landsrettens bevisresultat må forstås sådan, at landsretten efter en konkret vurdering har fundet, at T ved at deltage i middagen har modtaget en gave eller anden fordel, der på baggrund af prisen var uberettiget i straffelovens § 144's forstand, og at middagen blev modtaget i udøvelse af offentlig tjeneste. Landsretten har således fundet det bevist, at T har realiseret gerningsindholdet i straffelovens § 144.

For så vidt angår forsætsvurderingen har landsretten også tiltrådt byrettens begrundelse. Landsretten har således også efter bevisførelsen for landsretten fundet, at T havde forsæt, da han må have indset eller i hvert fald anset det for overvejende sandsynligt, at prisen for middagen var over det niveau, som han berettiget måtte modtage, og at han på samme måde har vidst, at det var hans stilling i forsvaret, der var anledning til, at middagen blev givet. Byretten har lagt til grund, at T var bekendt med de vejledninger, der var videredelt eller udstedt af ansættelsesmyndigheden. Byretten har også henvist til vidneforklaringen fra A, der i 2011 var ansat i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

Højesteret finder, at landsretten herved har anvendt straffelovens § 144 korrekt, og at landsrettens bevisresultat giver grundlag for at fastslå, at T havde forsæt til at overtræde straffelovens § 144, idet han kendte de faktiske omstændigheder, der gjorde, at det var uberettiget at modtage gaven.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.